

UCHWAŁA NR XI/76/2025
RADY MIEJSKIEJ GORZOWA ŚLĄSKIEGO

z dnia 22 stycznia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465,1572,1907 i 1940) oraz art. 176 pkt.1 i art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j Dz.U z 2024r. poz. 177, 742, 743, 858 i 1572) **Rada Miejska Gorzowa Śląskiego uchwala, co następuje:**

- § 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 w Gminie Gorzów Śląski stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gorzowa Śląskiego.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2025r.

Przewodniczący Rady

Marcin Schirch

Załącznik do Uchwały Nr XI/76/2025
Rady Miejskiej Gorzowa Śląskiego
z dnia 22 stycznia 2025r.

Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 w Gminie Gorzów Śląski

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim 2024

Spis treści

Wprowadzenie.....	S.
Diagnoza społeczna	S.
Zadania Gminy wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.....	S.
Analiza SWOT.....	S.
Odbiorcy.....	S.
Realizatorzy i partnerzy.....	S.
Cele.....	S.
Finansowanie Programu.....	S.
Monitorowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny.....	S.
Podsumowanie.....	S.

Wprowadzenie

Obecny szybki rozwój gospodarczy i społeczny wpływają na kształt polityki społecznej. Oczywistym jest, że wszelkie zmiany w systemie polityki społecznej mają bezpośredni wpływ na najmniejsze grupy społeczne, takie jak rodzina. Niestety zmiany te nie tylko niosą ze sobą szanse i rozwój, ale również generują nowe zagrożenia, które powodują zaburzenia w prawidłowym funkcjonowaniu rodzin. Problem ten widoczny jest również wśród rodzin zamieszkujących w Gminie Gorzów Śląski.

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane są do wspierania rodziny i do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, niepełnosprawności, przewlekłej i ciężkiej choroby czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania.

Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompetentną i obiektywną oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny z wieloma problemami, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Gminny program

wspierania rodziny na lata 2025-2027, zwany dalej „programem”, jest narzędziem służącym do realizacji spójnej polityki gminy na rzecz umacniania rodziny. W programie wyodrębniono m.in. cele, działania i wskaźniki. Dla potrzeb opracowania programu przeprowadzono analizę SWOT, która obrazuje silne, a także słabe strony, szanse oraz zagrożenia, mające wpływ na realizowanie przez gminę i/czy miasto zadań w tym zakresie.

Zadania przyjęte do realizacji w ramach niniejszego Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- a) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2024 r., poz. 177 t. j.),
- b) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2024 r., poz. 1283 t. j.),
- c) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2024 r., poz. 1673 t. j.),
- d) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2023 r., poz. 2151 t. j.),
- e) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2023r., poz. 1939 t. j.);
- f) ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy-Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2024 r., poz. 1606).

Diagnoza społeczna

Gorzów Śląski to miasto będące siedzibą gminy miejsko-wiejskiej położonej w północno-wschodniej części województwa opolskiego, w powiecie oleskim, na pograniczu z województwem łódzkim.

Gmina Gorzów Śląski od północy graniczy z gminami łódzkimi Łubnice i Skomlin, od południa z gminą Olesno, od wschodu z gminami: Praszka, Rudniki, Radłów, a od strony zachodniej z gminami: Kluczbork i Byczyna. Powierzchnia Gminy Gorzów Śląski wynosi 154,12 km², z czego 18,68 km² położonych jest w granicach administracyjnych miasta. Natomiast pozostałą część gminy stanowią 14 sołectw: Budzów, Dębina, Goła, Jamy, Jastrzygowice, Kobyla Góra, Kozłowice, Krzyżanowice, Nowa Wieś, Pakoszków, Pawłowice, Skrońsko, Uszyce i Zdziechowice.

Liczba mieszkańców gminy ogółem wynosi 7 242 mieszkańców, w tym miasto Gorzów -2 480 (w tym 1 183 mężczyzn i 1 297 kobiet) oraz sołectwa łącznie-4 762 mieszkańców.

Na terenie Gminy działa Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, którego podstawową działalnością jest rozpoznawanie i zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, które własnym staraniem nie są w stanie pokonać trudności życiowych oraz

umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna wspiera w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb. Potrzeby osób korzystających z pomocy społecznej mogą zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej. W swoich założeniach pomoc społeczna powinna bowiem, w miarę możliwości, doprowadzić osoby z niej korzystające do życiowego usamodzielnienia się i pełnej integracji ze społeczeństwem. Szeroką skalę problemów, z jakimi zmagają się potrzebujące wsparcia rodziny, ukazują dane uzyskane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim. Analiza poszczególnych przesłanek przyznawanych świadczeń stanowi odzwierciedlenie potrzeb, których z różnych względów rodziny nie są w stanie samodzielnie zaspokoić.

Poniższe zestawienie stanowi odzwierciedlenie wielkości wskazanych problemów i jednocześnie wskazuje przyczyny udzielonych świadczeń.

Tabela 1. Przyczyny udzielania świadczeń z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim w roku 2024

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH	
	OGÓŁEM	w tym: NA WSI ¹⁾		
0	1	2	3	
UBÓSTWO	1	26	12	92
SIEROCTWO	2	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	3	0	0	0
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	4	17	4	27
W TYM (z wiersza 4): POTRZEBA OCHRONY WIELODZIETNOŚCI	5	18	9	84
BEZROBOCIE	6	25	13	60
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	7	71	24	90
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	8	81	43	109
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	9	12	5	33
W TYM (z wiersza 9): RODZINY NIEPEŁNE	10	7	4	20
RODZINY WIELODZIETNE	11	4	2	14
PRZEMOC DOMOWA	12	0	0	0
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	13	0	0	0
ALKOHOLIZM	14	7	4	8
NARKOMANIA	15	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	16	3	2	6
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY, OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ LUB ZEZWOLENIE NA POBYT CZASOWY (art. 7 pkt 11)	17	0	0	0

ZDARZENIE LOSOWE	18	1	1	2
SYTUACJA KRYZYSOWA	19	1	1	1
KLĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	20	0	0	0

Źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim.

Z powyższych danych wynika, że najczęściej pomoc udzielana była w roku 2024 w rodzinach z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności oraz ubóstwa. Bardzo często zdarza się, że w jednej rodzinie występuje kilka powodów trudnej sytuacji jednocześnie.

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych Ośrodek Pomocy Społecznej udziela wsparcia w formie bezpośredniej pracy z rodziną poprzez działania przede wszystkim asystenta rodziny. Jego pomoc polega w szczególności na udzielaniu pomocy rodzinom w prowadzeniu gospodarstwa domowego i gospodarowaniu budżetem domowym, w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, w poszukiwaniu i utrzymywaniu zatrudnienia oraz podejmowaniu działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa rodziny i przebywających w niej dzieci. Praca z rodziną biologiczną przez asystenta rodziny i pracownika socjalnego odbywa się również w przypadku czasowego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Rezultaty pracy z rodzinami zależą przede wszystkim od aktywności tych rodzin i od chęci wprowadzenia zmian w ich życiu. Objęcie rodziny pomocą asystenta rodziny nie zawsze prowadzi do odzyskania przez nią zdolności prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

W sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka przebywającego w rodzinie biologicznej w celu zabezpieczenia dziecka postanowieniem sądu jest ono umieszczane w pieczy zastępczej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim zatrudnia jednego asystenta rodziny w systemie zadaniowego czasu pracy. Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin. Na uwagę zasługuje fakt, że wspieranie rodziny prowadzone jest za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

W 2024 roku Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim objął szeroko rozumianym wsparciem 130 rodzin, w tym 9 rodzin niepełnych i 18 rodzin wielodzietnych. Jednym z powodów przyznania pomocy jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W roku 2024 był i nadal jest zatrudniony jeden asystent rodziny. Wsparciem objętych było 9 rodzin, w tym 6

niepełnych, w tym 12 dzieci. Rodzin pełnych tworzących związek konkubinatu 4, samotnych matek 3, samotnych ojców 2. Zakończono współpracę z 3 rodzinami. Co istotne, praca z rodziną prowadzona jest także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną przy ścisłej współpracy z pracownikiem socjalnym.

Tabela 2. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w latach 2022-2024

Rodziny	Rok		
	2022	2023	2024
Ogółem	9	5	9
Liczba dzieci w rodzinach	21	12	12

Źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim.

Tabela 3. Rodziny współpracujące z asystentem rodziny

Typy rodzin z którymi współpracuje asystent rodziny	2022	2023	2024
Rodzice biologiczni zamieszkujący wraz z dziećmi	7	4	8
Rodzice biologiczni – dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych	1	1	1
Rodzice biologiczni dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej	1	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Gorzowie Śląskim.

U wielu rodzin objętych pomocą asystenta rodziny, pracą socjalną lub nadzorem kuratora występują liczne problemy w opiece nad dziećmi: niedostarczania podstawowych potrzeb, brak stabilności emocjonalnej, złe warunki socjalno-bytowe, uzależnienie od alkoholu rodziców, przemoc w rodzinie. Brak odpowiedniego, specjalistycznego wsparcia dla tych rodzin powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Warto zaznaczyć, że wskazane powyżej problemy są jak już wspomniano problemami wiodącymi. Istnieją jeszcze inne problemy, z powodu których mieszkańcy są zmuszeni skorzystać z pomocy ośrodka.

W roku 2022 i 2024 nie umieszczono dzieci w pieczy zastępczej, w 2023 r. umieszczono 4 dzieci w rodzinie zastępczej. Konieczność umieszczenia dziecka poza rodziną biologiczną wynika często z dysfunkcji lub patologii środowiska, w którym żyje dziecko, ale również zdarzeń losowych. W pieczy zastępczej umieszczane są również dzieci osierocone. Piecza zastępcza może być sprawowana w formie rodzinnej (rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka) lub instytucjonalnej (placówki opiekuńczo-wychowawcze).

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go w pieczy po raz pierwszy zobowiązana jest do ponoszenia z tego tytułu wydatków, które procentowo wzrastają wraz z przedłużającym się okresem przebywania dziecka w pieczy zastępczej. Wzrost wydatków związanych z dopłatą gminy do kosztów umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej wynika również z zasady finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej. W przypadku umieszczenia dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz

pierwszy w pieczy zastępczej współfinansuje pobyt tego dziecka w wysokości:

1. 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
2. 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
3. 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Kształtowanie się pieczy zastępczej na terenie Gminy Gorzów Śląski pokazuje poniższa tabela.

Tabela 4. Piecza zastępcza

Rok	Liczba dzieci w pieczy	Odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej
2022	16	265.661,50 zł
2023	16	298.599,86 zł
2024	17	332.454,95 zł

Źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim.

Zadania Gminy wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Według art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzieleniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo–finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3; 5
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo–wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;

8) ochrona najmłodszych poprzez realizację wprowadzonych przez MGOPS w Gorzowie Śląskim standardów ochrony małoletnich przed przemocą i krzywdzeniem celem zapewnienia maksymalnego poziomu bezpieczeństwa małoletnich będących podopiecznymi tut. Ośrodka.

Zjawisko przemocy domowej na terenie gminy Gorzów Śląski w latach 2022-2024

Na terenie gminy Gorzów Śląski Uchwałą Rady Miejskiej Gorzowa Śląskiego z dnia 18 grudnia 2024 roku został przyjęty Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gorzowie Śląskim na lata 2024-2030. Jest on realizowany zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Ponadto nawiązuje do Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Ideą systemu przeciwdziałania przemocy domowej jest kompleksowa i skoordynowana działalność ukierunkowana na zdiagnozowanie przyczyn i zniwelowanie skutków występowania przemocy. Ważne jest podejmowanie działań zarówno na rzecz osób doznających przemocy, jak i tych, które ją stosują oraz wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej.

Skalę zjawiska przemocy domowej w Gminie Gorzów Śląski najtrafniej oszacować można na podstawie danych zgromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Poprzez analizę i wskazanie ilościowe wdrożonych procedur Niebieskie Karty oraz liczę środowisk objętych procedurą można oszacować skalę zjawiska na terenie gminy.

Tabela 5. Liczba uruchomionych procedur Niebieskie Karty oraz środowisk objętych procedurą

	2022	2023	2024
Ogółem liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty w danym roku	14	16	11
Liczba rodzin, u których uruchomiono procedurę Niebieskiej Karty w danym roku	13	13	8
Liczba wypełnionych formularzy Niebieska Karta „A”, które wpłynęły do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego	14	13	10

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej na podstawie corocznych sprawozdań.

Tabela 6. Liczba osób objętych działaniem Zespołu Interdyscyplinarnego w związku z przemocą

Osoby objęte działaniem Zespołu Interdyscyplinarnego w związku z przemocą domową	2022	2023	2024
kobiety	18	19	6
mężczyźni	21	18	5
dzieci	18	17	7
ogółem osób	57	54	18

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej na podstawie corocznych sprawozdań.

Dane te pokazują jak ważnym elementem jest rozwijanie gminnego systemu wspierania

rodziny, zapewniającego rodzinom przeżywającym trudności możliwość uzyskania specjalistycznej pomocy oraz podejmowanie działań prewencyjnych, profilaktycznych i edukacyjnych mających na celu zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, u których występuje problem z należyłą realizacją tych funkcji.

Analiza SWOT

1. Mocne strony:

- a) stała baza oświatowa (żłobek, przedszkole, szkoły, świetlice szkolne); wykwalifikowana, stale udoskonalająca umiejętności kadra pedagogiczna;
- b) działające stowarzyszenia i organizacje pozarządowe (Fundacja "Wszyscy Razem" im. św. Jana De La Salle w Uszycach, Stowarzyszenie Rozwoju i Odnowy Wsi Pawłowice, Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Uszyckiej, Stowarzyszenie Rozwoju i Odnowy Wsi Jamy, Stowarzyszenie Rozwoju Lokalnego Miasta Gorzów Śląski);
- c) realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych przez różne podmioty (Urząd Miejski, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie)
- d) funkcjonująca placówka opiekuńczo-wychowawcza na terenie powiatu oleskiego, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Uszycach;
- e) istniejąca placówka wsparcia dziennego – świetlica środowiskowa „Uśmiech” w Gorzowie Śląskim;
- f) działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury;
- g) dostępne obiekty sportowo rekreacyjne (hala widowiskowo-sportowa, skate park, siłownia, place zabaw)
- h) zatrudnienie asystenta rodziny;
- i) zabezpieczenie w budżecie gminy środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny;
- j) współpraca pracowników socjalnych z instytucjami wspierającymi rodziny (sądem, kuratorami sądowymi, Policją, służbą zdrowia, jednostkami oświatowymi, domem dziecka, urzędem pracy, poradnią psychologiczno-pedagogiczną).

- **Słabe strony:**

- a) brak grup samopomocowych;
- b) brak świetlicy socjoterapeutycznej;
- c) długi czas oczekiwania na poradnictwo specjalistyczne;
- d) niskie kwalifikacje osób w wieku aktywności zawodowej;

- e) brak umiejętności rodziców pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci: wyuczona bezradność i „roszczeniowość” (wzorce pokoleniowe); uzależnienie od pomocy instytucjonalnej;
- f) różne uzależnienia członków rodziny (alkohol, narkotyki, Internet, seks...);
- g) brak mieszkań chronionych i treningowych;
- h) brak stanowisk pracy chronionej;
- i) rozpad związków (separacja, rozwody, wyjazdy za granicę);
- j) obarczanie samorządów nowymi zadaniami.

3. Zagrożenia:

- a) ujemny przyrost naturalny i migracja wpływające na spadek liczby mieszkańców Gminy; zwiększone zjawiska wykluczenia społecznego;
- b) zatracanie wartości i tradycji rodzinnych;
- c) wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży; rosące zapotrzebowanie na udzielania wsparcia osobom starszym (zjawisko starzenia się społeczeństwa) i niepełnosprawnym;
- d) niechęć do przyjęcia pomocy przez osoby dotknięte problemem uzależnienia oraz przemocy;
- e) wypalenie zawodowe pracowników.

4. Szanse:

- a) możliwość doszkalania się przedstawicieli instytucji pracujących z rodziną i z dzieckiem;
- b) kontynuowanie wsparcia asystenta rodziny;
- c) prowadzenie działań mających na celu zapobieganie dysfunkcjom rodziny;
- d) wzrost świadomości społecznej (dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli) na temat problemów uzależnień i przemocy w rodzinie;
- e) wzrost wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodziny;
- f) wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia;
- g) poszerzenie zakresu szkolnych programów profilaktycznych;
- h) motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia;
- i) możliwość uczęszczania na Terapię Uzależnień i Współuzależnień w Oleśnie;
- j) zawieranie kontraktów socjalnych, mających na celu aktywizację osób bezrobotnych, będących klientami pomocy społecznej.

Odbiorcy

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Gorzów Śląski, które przejawiają problemy opiekuńczo-wychowawcze, zagrożone

umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz takie, które wyrażają chęć współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dzieckiem, a tym samym ich powrotu do domu rodzinnego.

Realizatorzy i partnerzy

Koordinatorem Programu jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim przy współpracy z:

1. Urzędem Miejskim w Gorzowie Śląskim.
2. Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gorzowie Śląskim.
3. Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Domowej w Gorzowie Śląskim.
4. Komisariatem Policji w Praszce.
5. Sądem Rejonowym w Oleśnie.
6. Placówkami oświatowymi, głównie na terenie Gminy Gorzowie Śląskim.
7. Powiatowym Urzędem Pracy w Oleśnie.
8. Publiczną Poradnią Psychologiczno–Pedagogiczną w Oleśnie.
9. Zakładami Opieki Zdrowotnej w Oleśnie.
10. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie.
11. Organizacjami pozarządowymi.
12. Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Oleśnie.
13. Przychodnią Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Oleśnie.
14. Parafiami z terenu Gminy Gorzowie Śląskim.
15. Żłobkiem Miejskim w Gorzowie Śląskim.
16. Miejskim Domem Kultury w Gorzowie Śląskim.
17. Biblioteką Publiczną w Gorzowie Śląskim.
18. Powiatową Stacją Sanitarno–Epidemiologiczną.
19. Lekarzami i przychodniami lekarskimi.

Cele

Celem głównym Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Gorzów Śląski na lata 2025-2027 jest stworzenie spójnego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo–wychowawczej. Podejmowane działania mają prowadzić do przywrócenia zdolności do prawidłowego funkcjonowania rodzin i ich członków. Osiągnięcie oczekiwanego rezultatu wymaga wprowadzenia w życie wyznaczonych celów operacyjnych oraz zadań. Zostały one przedstawione w tabeli poniżej:

Tabela 5.

Cel operacyjny				
1. Wspieranie rodzin we wzmacnianiu ich roli i funkcji opiekuńczo-wychowawczej.				
Lp.	ZADANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY	TERMIN	WSKAŹNIKI MONITORINGOWE
1.	Ulepszanie form pracy z rodziną	MGOPS, placówki oświatowe, PCPR, Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	2025-2027	Liczba osób objętych pracą socjalną
2.	Ustanawianie w razie konieczności rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, a także organizowanie dla nich szkoleń	MGOPS, Urząd Gminy	2025-2027	Liczba rodzin wspierających, liczba rodzin przez nie wspieranych
3.	Kierowanie asystenta do pracy z rodziną	MGOPS, Sąd	2025-2027	Liczba rodzin potrzebująca pomocy w prawidłowym wykonywaniu funkcji
4.	Praca z rodziną także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną	MGOPS, PCPR	2025-2027	Liczba rodzin, w których znajdują się dzieci w pieczy zastępczej
5.	Wzmacnianie więzi rodzinnych poprzez organizowanie imprez plenerowych	MGOPS, Urząd Gminy, Miejski Dom Kultury, świetlica środowiskowa, PCPR	2025-2027	Liczba imprez oraz liczba osób w nich uczestniczących
6.	Zintegrowanie podejmowanych działań poprzez stałą współpracę podmiotów działających na rzecz rodziny	MGOPS, GKRPA, placówki oświatowe, PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, ośrodki zdrowia, Policja, Sąd Rejonowy, organizacje pozarządowe	2025-2027	Liczba podmiotów współpracujących na rzecz rodziny
7.	Zapewnienie szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego, konsultacji, terapii rodzinnej i mediacji	MGOPS, Urząd Gminy, GKRPA, PCPR, specjaliści, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	2025-2027	Liczba osób objętych poszczególnymi formami wsparcia, w tym poradnictwem specjalistycznym
8.	Poszerzenie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych poprzez wspieranie, aktywizowanie oraz zwiększenie zaradności i samodzielności życiowej	MGOPS, ŚDS, Klub Seniora	2025-2027	Liczba osób objętych formą wsparcia
9.	Poszerzenie działalności na rzecz osób starszych poprzez wspieranie i aktywizowanie	Klub Seniora, Urząd Gminy	2025-2027	Liczba osób uczestniczących

Tabela 6.

Cel operacyjny 2.				
Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej.				
Lp.	ZADANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY	TERMIN	WSKAŹNIKI MONITORINGOWE
1.	Wsparcie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialno-bytowej (finansowe i rzeczowe)	MGOPS, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	2025-2027	Liczba udzielonych świadczeń i liczba świadczeniobiorców
2.	Rozpowszechnianie wśród rodzin w których występuje bezrobocie informacji na temat ofert pracy, szkoleń, przygotowania zawodowego dorosłych, stażach itd.	MGOPS, Gmina Gorzów Śląski, PUP	2025-2027	Liczba osób bezrobotnych w gminie, liczba osób które są objęte różnymi formami wsparcia
3.	Pomoc dzieciom z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialno-bytowej np. dożywianie w szkole, organizowanie wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie w pomoce naukowe	MGOPS, Gmina Gorzów Śląski, placówki oświatowe, Miejski Dom Kultury, organizacje pozarządowe	2025-2027	Liczba dzieci z rodzin ubogich, którym udzielona jest pomoc
4.	Organizowanie w okresach przedświątecznych zbiórek żywności na rzecz rodzin najbardziej potrzebujących	Organizacje pozarządowe	2025-2027	Ilość zbiórek oraz liczba rodzin objętych wsparciem
5.	Możliwość skorzystania przez najbardziej potrzebujących mieszkańców z terenu Gminy z bezpłatnej żywności w ramach programu pn. „Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2021- 2027”	MGOPS	2025-2027	Liczba rodzin korzystających z programu

Tabela 7.

Cel operacyjny 3.				
Zapewnianie rodzinie bezpieczeństwa oraz zaspakajanie jej potrzeb zdrowotnych.				
Lp.	ZADANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY	TERMIN	WSKAŹNIKI MONITORINGOWE
1.	Rozpowszechnianie zdrowego stylu życia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej	placówki oświatowe, Gmina Gorzów Śląski, MGOPS, ośrodki zdrowia, GKRPA, ZI	2025-2027	Liczba programów prowadzonych oraz liczba osób w nich uczestniczących
2.	Rozszerzenie dostępności wsparcia dla rodzin, w których znajdują się dzieci niepełnosprawne (poradnictwo, rehabilitacja)	MGOPS, ŚDS, ośrodki prowadzące rehabilitacje, organizacje pozarządowe, Gmina Gorzów Śląski, PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	2025-2027	Liczba osób korzystających z rehabilitacji i poradnictwa
3.	Monitorowanie rodzin zagrożonych i dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie	Gmina Gorzów Śląski, MGOPS, GKRPA, ZI, placówki oświatowe, PCPR,	2025-2027	Liczba rodzin objętych monitoringiem, liczba

		Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Oleśnie, Sąd Rejonowy, Policja		rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy, a także
4.	Sprawdzanie i kontrolowanie miejsc publicznych, a także podnoszenie bezpieczeństwa na drodze czyli: remont dróg gminnych, budowa przejść dla pieszych, chodników, oświetlenia	Gmina Gorzów Śląski, Policja	2025-2027	Poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, ilość zrealizowanych inwestycji mających na celu poprawę bezpieczeństwa na drodze

Tabela 8.

Cel operacyjny 4.				
Wspieranie dzieci i młodzieży w kształceniu				
Lp.	ZADANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY	TERMIN	WSKAŹNIKI MONITORINGOWE
1.	Podnoszenie poziomu kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych tj. doszkalanie kadry nauczycielskiej i pedagogów, a także doposażenie szkół w nowy sprzęt i programy nauczania	Gmina Gorzów Śląski, placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	2025-2027	Liczba nauczycieli, pedagogów doszkalających się, a także ilość placówek, które zostały doposażone w nowy sprzęt i programy nauczania
2.	Organizowanie spotkań i zajęć edukacyjnych oraz pogadańk mających charakter profilaktyczno-wychowawczy	GKRPA, placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Policja, ZI, Biblioteka Publiczna	2025-2027	Liczba zajęć i spotkań, a także liczba osób w nich uczestniczących
3.	Organizowanie wyjazdów typu zimowisko, kolonia dla dzieci z rodzin, w których występuje zjawisko przemocy, bądź nadużywanie alkoholu przez jej członków	GKRPA, Miejski Dom Kultury, Urząd Gminy Gorzów Śląski	2025-2027	Liczba wyjazdów oraz liczba uczestników
4.	Zagwarantowanie możliwości kształcenia dla dzieci niepełnosprawnych poprzez prowadzenie nauczania indywidualnego, zapewnianie transportu do szkół poza terenem zamieszkania oraz opieki w czasie przewozu, likwidowanie barier architektonicznych	Gmina Gorzów Śląski, MGOPS, placówki oświatowe	2025-2027	Liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym, liczba dzieci dowożonych do szkół
5.	Poszerzanie w gminie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego (w tym sportowo-rekreacyjnej)	Gmina Gorzów Śląski, Miejski Dom Kultury	2025-2027	Liczba nowych obiektów umożliwiających spędzanie czasu wolnego

--	--	--	--	--

Tabela 9.

Cel operacyjny 5.				
Częściowa odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej, a także umożliwienie im powrotu do rodzin biologicznych				
Lp.	ZADANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY	TERMIN	WSKAŹNIKI MONITORINGOWE
1.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej formie pieczy zastępczej	MGOPS, PCPR, Gmina Gorzów Śląski	2025-2027	Liczba osób umieszczonych w pieczy zastępczej oraz odpłatność
2.	Podjęcie współpracy z rodziną biologiczną w celu opracowania planu pracy pokrywającego się z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej	MGOPS, PCPR, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	2025-2027	Liczba opracowanych planów pracy oraz liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej
3.	Podjęcie współpracy z podmiotami mającymi na celu powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej	MGOPS, PCPR, koordynator pieczy zastępczej	2025-2027	Liczba podmiotów współpracujących na rzecz powrotu dziecka z rodziny zastępczej do rodziny biologicznej

Finansowanie Programu

Działania „Gminnego Programu Wspierania Rodzin w Gminie Gorzów Śląski na lata 2025-2027” będą realizowane i wdrażane zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi gminy.

Podstawowymi źródłami finansowania Programu będą: budżet gminy, budżet państwa, środki zewnętrzne, w tym fundusze unijne, środki pozyskiwane przez organizacje pozarządowe oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł.

W budżecie na 2025 rok Ośrodek ma zabezpieczone środki finansowe na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej:

- zatrudnienie asystenta rodziny 73,800,00 zł, w tym szkolenie asystenta 1500,00 zł

Współfinansowanie pieczy zastępczej 70.000,00 zł i placówki opiekuńczo-wychowawcze 300.000,00 zł.

Monitorowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Realizatorem działań podejmowanych w ramach „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Gorzów Śląski na lata 2025-2027” będzie Dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim. Wyszczególnione w programie zadania będą podejmowane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów do realizacji.

Efektywność wdrożenia programu będzie zależała od środków finansowych posiadanych oraz pozyskanych na opracowanie i realizację projektów, które będą zgodne z przyjętymi w nim zadaniami.

Pozyskiwane będą informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i poprawią działania w celu uzyskania informacji zwrotnej, która pozwoli na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

Szczególny nacisk kładzie się na stałą współpracę pomiędzy instytucjami, organizacjami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw. Monitoring i ewaluacja Programu polegające na zebraniu i analizowaniu informacji na temat realizowanych lub zrealizowanych zadań będą prowadzone corocznie.

Gromadzone dane pozwolą nie tylko zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, stwierdzić czy realizacja wyznaczonych zadań zmierza w słusznym kierunku, ale także umożliwią ustalenie rzeczywistych rezultatów ich wdrożenia tj. czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Gorzów Śląski jest dokumentem otwartym i długoterminowym. Podlega on ewaluacji i monitoringowi w zależności od zaistniałych potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Celem ewaluacji jest usprawnienie i wskazanie kierunku ewentualnych zmian w zapisach programowych.

Ocena programu będzie możliwa dzięki wyznaczonym w dokumencie wskaźnikom monitoringowym.

W terminie do 31 marca każdego roku Dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej będzie zobowiązany przedstawić Radzie Gminy Gorzów Śląski sprawozdanie z realizacji programu. Sprawozdanie zostanie sporządzone na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów biorących udział w realizacji programu.

Podsumowanie

Program zakłada szereg działań skupionych wokół bieżących, rozpoznanych problemów występujących w Gminie Gorzów Śląski. Program określa dość szczegółowo wymagania jakie stoją przed Gminą w zakresie wspierania rodziny, jednocześnie zakłada realne możliwości działań oraz oczekiwane rezultaty. Określone w diagnozie zalecenia można zastosować w zakresie ogólnym wsparcia rodzin niezależnie od problemów, z jakimi się borykają. Wskazane rekomendacje to m. in.: organizowanie dla ogółu mieszkańców

warsztatów, których celem będzie zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy domowej, poprzez ukazanie sposobów komunikowania się z osobą stosującą przemoc, naukę asertywnych form radzenia sobie z osobą agresywną oraz poprzez wskazanie innych możliwości, które mogą pomóc osobom doznającym przemocy.

Biorąc pod uwagę możliwą niechęć części mieszkańców do bezpośredniego uczestnictwa we wskazanych wyżej działaniach edukacyjnych, skuteczną formą edukacji będzie prowadzenie kampanii podnoszących świadomość mieszkańców gminy w ww. zakresie kwestii usprawiedliwiania stosowania przemocy. Lokalne kampanie społeczne będą obalać mity i stereotypy na temat przemocy domowej, a także będą opisywać mechanizmy przemocy i podkreślać ich społeczną szkodliwość. Zarówno w zakresie przemocy domowej, jak i pozostałych problemów, które obejmuje Program, ważne jest współdziałanie instytucji działających na rzecz mieszkańców w zakresie wstępnej diagnozy zjawiska przemocy domowej oraz kłopotów zdrowia fizycznego i psychicznego. Konieczne jest upowszechnianie informacji wśród lokalnej społeczności o miejscach, gdzie świadczona jest pomoc medyczna, psychologiczna, prawna, socjalna oraz zawodowa osobom dotkniętym przemocą, ubóstwem, problemami wychowawczym i zdrowotnymi. Pomocne w zakresie wspierania rodziny będą również prowadzenie interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń, na których obecni będą przedstawiciele wszystkich instytucji. Ponadto konieczne jest systematyczne podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli instytucji realizujących działania zapobiegawcze zidentyfikowanym problemom rodzin.

Realizacja Programu możliwa będzie przy pełnym zaangażowaniu wszystkich służb i instytucji, które choćby w najmniejszym stopniu mogą być pomocne w zapewnieniu bezpieczeństwa i wsparcia rodzin w każdym aspekcie życia lokalnego społeczeństwa.